

Mari Aranguren Bilbao

*Amorebieta-
Etxano, Bizkaia
(1914)*

Aurkibidea

Biografia

1914. urtean jaio zen Derandainbekoa baserriko Mari. Bere etxekoekin batera parte hartu zuen Zornotzako toponimia batzeko egindako grabaketan.

Zintak

AMO-028

- **Proiektua:** Zornotzako toponimia
- **Elkarrizketatzailea(k):** Iruarrizaga, Rakel - Olabarri, Ane
- **Data:** 2008-01-12
- **Iraupena:** 38 min
- **Euskarria:** Audio digitala
- **Kodifikatzailea:** Agirrebeña, Aintzane
- **Emalea:** Olabarri, Ane

Pasarteak

1. San Migel eta Etxano auzoen arteko muga

- **Erref:** AMO-028/004
- **Iraupena:** 0:00:26. **Hasi:** 00:06:50. **Bukatu:** 00:07:16
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia

Laburpena:

San Migel eta Etxano auzoen arteko muga. Errotetan bi baserri daude, bata Etxanokoa eta bestea San Migelgoa.

2. Derandaingoikoa baserriaren inguruko toponimia

- **Erref:** AMO-028/008
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:10:42. **Bukatu:** 00:12:09
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia

Laburpena:

Euren baserriari nola deitzen dioten. Soro eta basoen izenak. Erreka eta iturrien izenak.

3. Arribaltza toponimoa

- **Erref:** AMO-028/010
- **Iraupena:** 0:00:14. **Hasi:** 00:12:20. **Bukatu:** 00:12:34
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

Arribaltza bidea, San Martinera doana.

4. Etxanoko basoak; harrobia

- **Erref:** AMO-028/013
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:13:06. **Bukatu:** 00:15:01
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:

Derandainbekoa baserriaren basoen izenak. Harrobia egon zen lekukoari "Kantereta" esaten zioten. Ez dakite harrobiak zer izen zuen. Handik ekarri zituzten harriak "Derandainandikoa" etxea egiteko. Beraiek "Andikoa" esan izan diote, baina haiek ere hala esaten zieten lehen, "aldamenekoa" esateko.

5. Etxano auzoko toponimia

- **Erref:** AMO-028/015
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:15:46. **Bukatu:** 00:16:28
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia

Laburpena:

Toponimia. Etxanoko basoen izenak. San Martineko landa. Elguengo zelaia non dagoen.

6. Derandaingoikoa baserri inguruko trokak

- **Erref:** AMO-028/018
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:20:03. **Bukatu:** 00:21:04
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia

Laburpena:

Derandaingoikoa baserri inguruko trokak. Bekotxorroa, bertan garbitzen ziren arropak garai batean. Edateko ura, berriz, Arribaltzetik hartzen zen.

7. Uratsa eta garai batean aluminioa ateratzeko egindako tunela

- **Erref:** AMO-028/019
- **Iraupena:** 0:03:24. **Hasi:** 00:21:04. **Bukatu:** 00:24:28
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala
- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Meatzariak
- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia

Laburpena:

Derandaingoikoa baserri inguruko errekek: Errekabarrena eta bi erreka txiki, Larrabetik datorrena eta Kaiskitrokatik datorrena. Uratsa; ur sufretsua izaten da, gauza askotarako ona, azalerako adibidez. Garai batean Bekotxorrora etortzen zen ur hori eta bainuetxea ere bazegoen. Baina Iñakik kontaktzen du aspaldi aluminioa ateratzeko tunela egin zutela orain uratsa dagoen lekuan, eta orduan joan zela ur sufretsu hori hara. Gerratean tunel horietan egon zen jendea ezkutatuta.

8. Gerra garaiko trintxerak dituzten mendiak

- **Erref:** AMO-028/021
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:24:51. **Bukatu:** 00:25:47
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Ganzabal mendia da inguruetakoz ezagunena, gerra sasoiaren liskar handiak egon zirelako bertan. Oraindik ere trintxerak ikus daitezke. Beste mendi batzuetan ere badaude trintxerak: Zamalloamendi, Urramendi... Beste mendi batzuk.

9. Gauez Osinbaltzeko errotara

- **Erref:** AMO-028/025
- **Iraupena:** 0:03:52. **Hasi:** 00:30:33. **Bukatu:** 00:34:25
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

Etxano inguruko errotak. Iñakik kontaktzen du gerraostean errotak prezintatuta egon ziren sasoiaren Osinbaltzeko errotara joaten zela gauez. Bera 10 urte inguruko mutikoa eta, gainontzekoak, emakumeak. Dupleta inguruan errepeidea pasa eta gero basoko bidetik, guardia zibilen beldur.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-04-12

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com